

Arbeidsdepartementet
v/Statsråd Bjurstrøm
Post boks 8019
0030 Oslo

Vår sak nr: 335/11 BA

Arkivnr: 119

Deres ref:

Dato: 10.03.2011

STATSBUDSJETT 2012 - NTLs INNSPILL FOR NAV

NTL har sendt et brev vedr statsbudsjett 2012 til Regjeringen. I saker av stor betydning for våre offentlige tjenester eller våre medlemmer velger vi også å sende et brev til enkelte fagstatsråder/fagdepartement. NAV er både et viktig område for velferdssamfunnet og et område der NTL har mange medlemmer. Vi har derfor valgt å sende et eget brev med innspill til budsjettkapitlet om NAV:

Arbeids- og velferdsetaten er pålagt betydelige innsparinger i 2011. Som en følge av økning i IKT-kostnader og redusert tiltaksbudsjett, gjennomfører etaten krevende prioriteringer for å saldere driftsbudsjettet for 2011. Dette kan medføre bruk av minimumsbemanning, eller at man legger ned små/mindre NAV-kontor, på samme måte som i Skatteetaten.

De ansatte har allerede merket at nedtrekket i NAV-kontorene også er en belastning i forhold til partnerskapet med kommunene. Dette vil antakelig forsterkes etter hvert som konsekvensene av budsjettreduksjonen materialiserer seg i NAV-kontorene og man ser at dette kan undergrave den videre gjennomføringen av NAV-reformen.

Måloppnåelsen på flere områder ligger pr dato tilbake for det nivå som er akseptabelt ut fra både etatens eget ambisjonsnivå, politiske føringer og brukernes forventninger. På noen områder er den heller ikke i samsvar med lov eller forskrifter, noe Riksrevisjonens undersøkelser også viser. Det er ikke rom for ytterligere kutt i etatens budsjetter uten at dette vil få betydelige negative konsekvenser for tjenester, brukerservice og arbeidsmiljø.

NTL mener det er behov for en styrking av etatens samlede rammebudsjett og at etaten gis en grunnfinansiering som gir etaten og dens tilsatte rimelige og varige muligheter til å opprettholde et drifts- og aktivitetsnivå i samsvar med NAV-reformens mål og etatens samlede oppgaver.

I det følgende beskrives NTLs krav til finansiering av større satsinger i 2012-budsjettet, ut over ordinær driftsramme:

MODERNISERING AV IKT-PLATTFORMEN

Utviklingen av NAV og muligheten til å nå NAV-reformens mål er sterkt hemmet av at etatens IKT- og saksbehandlingssystemer ikke er tilpasset dagens oppgaver og organisering. En videre

positiv utvikling for etaten og brukerne, hviler i stor grad på muligheten til en rask og hensiktsmessig modernisering av IKT-plattformen. Dette har høy prioritet.

IKT- strategien for NAV bygger på fire hovedmål:

1. Elektroniske tjenester skal være brukernes foretrukne kanal inn til NAV
2. IKT skal støtte organisasjonens endringsbehov og oppgaveløsning
3. Stabile og tilgjengelige IKT løsninger
4. Kostnadseffektiv drift og forvaltning av IKT løsningene

Det er gjennom omfattende utredningsprosesser i etaten og i samarbeid med departementet vurdert hva som må gjøres for å nå disse målene og det er utarbeidet foreløpige planer for realisering av IKT-strategien. Planene gjennomgås nå av de aktuelle departementer. Denne prosessen bør ikke forsinkes.

ØKTE DRIFTSUTGIFTER PÅ IKT-OMRÅDET.

Utgiftene på IKT- området har økt betydelig de senere år. NAV sine estimater viser at disse vil fortsette å øke vesentlig både i 2011 og i 2012. Dette er blitt kompensert gjennom interne innsparinger og omprioriteringer på andre områder i 2011. De negative effektene av dette er betydelige, jfr. ovenfor. IKT-drift og vedlikehold tar en stadig større andel av den samlede tildelingen til etaten, uten at det utvikles nye løsninger eller funksjonalitet som hjelper ytre etat i oppgaveløsningen.

STYRKING AV ETATENS OPPFØLGINGSARBEID

Det er forventet en økning av ledigheten i 2011 og 2012. Etaten har allerede store utfordringer på oppfølgingsområdet og NAV-kontorene er ikke i stand til å ivareta sine oppgaver på en god nok måte. I tillegg stiller et økt antall personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for arbeidsrettede tilbud, krav til at etaten styrker sitt oppfølgingsarbeid.

Oppfølging av sykemeldte er et sentralt virkemiddel for å redusere lengden på sykefraværet og motvirke utstøting fra arbeidslivet. Det må legges vekt på å sikre god kvalitet i behovs- og arbeidsevnevurderingene, samt å sikre at det er god sammenheng mellom behov og de tiltak brukerne tilbys. Ressurssituasjonen i etaten har så langt gjort at dette arbeidet ikke kan ivaretas på en god nok måte og at mange enheter opplever å være langt fra målene, særlig med hensyn til kvalitet i oppfølgingsarbeidet. Mer saksbehandlingsressurser, metodeutvikling og kompetanseøkning vil være viktig for å realisere målene på området.

ARBEIDSMARKEDSTILTAK

NTL ber om at NAV gis økte rammer for gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak. Etter at tiltaksrammene ble redusert for 2011 er ikke etaten i stand til å tilby individuelt tilpassede og hensiktsmessige tiltak til alle brukere som har behov for dette.

Det er minst like ressurskrevende for NAV å følge opp brukere som ikke er på tiltak, som de som er kommet over i aktive tiltak. Derfor er budsjettnedtrekket for 2011 som følge av redusert antall tiltaksplasser dobbelt skadelig. Det ble færre på tiltak og økt ressursbehov i NAV til løpende oppfølging av brukere med tiltaksbehov. NTL foreslår en opptrapping av tiltakene med 12 000 plasser hvorav 2 500 ordinære. Vi antar at dette vil tilsvare et ekstra administrativt ressursbehov

på ca 400 stillinger. NAV-reformen og innholdsreformene åpner arbeidslinja for flere grupper som tidligere ble innelåst på helserelaterte ytelser. Samtidig har tiltaksnivået for personer med redusert arbeidsevne vært konstant over lang tid, mens målgruppen har vokst. Etter at arbeidsmarkedet stabiliserte seg fra sommeren 2009 har innslaget av utsatte grupper blant de registrerte ledige økt, særlig gjennom vekst i langtidsledighet, ungdomsledighet og søkere med innvandrerbakgrunn.

KOMPETANSEUTVIKLING

En modernisering av IKT- løsningene samt andre faglige og organisatoriske tilpasninger, endringer i roller, rutiner mv, vil innebære nye måter å jobbe på. Det betyr endringer i oppgavesammensetning, arbeidsrutiner, samarbeid og organisering for den enkelte medarbeider og leder. I forbindelse med moderniseringen er det nødvendig med en omfattende gjennomgang av etatens arbeidsprosesser, regelverk og organisering. Staten må legge til rette for kompetanse - utvikling (opplæring, trening og erfaringsutveksling) tilpasset de nye arbeidsmåtene. Dette er et betydelig arbeid og stiller krav til økte resurser for gjennomføring.

For blant annet å styrke oppfølgingsområdet i NAV er det nødvendig å utvikle kompetanse-samarbeid med utdannings- og forskningsmiljøer. Det skal i løpet av 2011 legges fram en stortingsmelding om utdanning for velferdstjenestene. Det må sikres finansiering slik at denne kan følges opp i 2012.

KOMPENSASJON FOR ARENA-UTGIFTER OG PRODUKSJONSTAP

Vinteren 2010/2011 har det vært vesentlige driftsproblemer knyttet til saksbehandlingssystemet ARENA. Staten måtte over en lengre periode kjøre med reduserte tilganger og drift med den følge at saksbehandlingskapasiteten ble vesentlig redusert, til tross for ulike organisatoriske tiltak blant annet i form av økt overtid. Etervirkningene av denne situasjonen vil være merkbar langt ut i 2011, blant annet i ekstra restansenedbyggingsarbeid og enda strammere budsjett- og ressursituasjon lokalt.

UTSTYRSBEHOV PÅ ARBEIDSPLASSENE I NAV

Innføring av elektronisk dokumenthåndtering og mangelfullt integrerte IKT- løsninger gjør at mange av saksbehandlerne i NAV har behov for å se på flere dokumenter og PC-skjermer samtidig. Dagens utstyrspark gjør ikke dette mulig. Når papirdokumentene forsvinner stilles det større krav til synsergonomiske egenskaper og tilrettelegging av arbeidsplasser og arbeidsprosess, blant annet i form av flere skjermer. Belastningen på den enkelte saksbehandler i NAV er stor. Sykefraværet i etaten er høyt. Kombinasjonen av statiske arbeidsoperasjoner, høyt arbeidspress og uegnet IKT- utstyr utgjør en helsefare og vil, om ikke mottiltak settes i verk, bidra til ytterligere sykefravær. NTL ber derfor om at det legges inn midler til etaten til oppgradering av utstyrsparken på arbeidsplassene.

TILBAKE TIL OVERSLAGSBEVILGNINGER PÅ TILTAKSOMRÅDET

I forbindelse med innføringen av AAP 1. mars 2010 ble det gjort bevilgningsmessige endringer. Under systemet med yrkesrettet attføring ble en del av tiltakene for yrkeshemmede finansiert gjennom overslagsbevilgning. Det var altså brukers behov som var utslagsgivende for hvilke tiltak som ble gitt. Denne måten å bevilge på sikret at de svakeste gruppene ikke kom i

konkurransen med andre om knappe tiltaksmidler.

Tillitsvalgte melder fra om at gruppene som omtales som yrkeshemmede, og andre med en større grad av oppfølgingsbehov, kommer dårligere ut og blir mindre ivaretatt enn under systemet slik det virket tidligere. Dette også fordi budsjettet i Arbeids- og velferdsetaten ble fordelt på en annen måte før 2009. Da ble tiltaksbudsjettet til fylkene fordelt på to poster (yrkeshemmede og ordinære arbeidssøkere). Det var mulighet for å omfordele mellom postene, men det krevde begrunnelse. Dette sikret midler til de svakeste gruppene på arbeidsmarkedet. Slik situasjonen er nå, etter endringene i budsjettoppsettet i 2009 og endringene i f.m. AAP, kommer de svakeste gruppene i en direkte konkurransesituasjon med alle brukere som er registrert med tiltaksbehov. Særlig i situasjoner med høy ledighet vil ledelsen i etaten på forskjellige nivåer tendere til å kjøpe inn tiltak for store antall til en lavest mulig pris. Dermed vil de med det sterkeste hjelpebehovet, og de som NAV egentlig er opprettet for, komme i annen rekke.

NTL mener at man bør gå tilbake til systemet med overslagsbevilgning og at tiltaksbudsjettet settes opp i to poster slik at de med størst bistandsbehov sikres hjelp.

STØNADSBUDSJETTET:

FJERNING AV BEHOVSPRØVING AV BIDRAGSFORSKUDD

Fra 1. mai 2011 gjennomføres endringene i reglene om bidragsforskudd og gebyr ved fastsettelse av barnebidrag. Grensen for å få forhøyet forskudd økes fra nåværende 170 900 kroner til 217 200 kroner pr. år. Forskuddet skal behøvsprøves etter de vanlige reglene i saker der farskapet ikke er fastsatt, barnet er adoptert av en enslig adoptant, eller den bidragspliktige er død og barnet ikke har rett til barnepensjon fra Norge eller utlandet.

Fattigdom blant enslige forsørgere representerer en stor utfordring og har store negative konsekvenser for barns muligheter for et godt liv og en god sosial og velferdsmessig tilpasning.

Vi har merket oss at Barneombudet i media har bedt om at barnetrygden økes. NTL anser det minst like viktig, for å bekjempe barnefattigdom, at enslige forsørgere kan ha en stabil og forutsigbar inntektssituasjon. Hvis den av foreldrene som ikke bor sammen med barnet ikke har midler til å betale bidrag, kan mottaker få et bidragsforskudd fra staten. Dette er behovsprøvd. Bidragsforskuddet reduseres hvis inntekten er over 170 901 kroner. Dette er ikke mye å leve av for en familie med barn. Det er dette som bør gjøres noe med - da treffer man bedre!

NTL ber derfor om at behovsprøvingen av bidragsforskudd fjernes helt, eller at inntektsgrensen reduseres.

UTVIDELSE AV STØNAD TIL BARNETILSYN FOR BRUKERE MED ARBEIDSAVKLARINGSPENGER

Som en logisk konsekvens av innføringen av Arbeidsavklaringspenger mener NTL at det må gjøres en tilpasning i ordningen med stønad til barnetilsyn, slik at barnetilsyn kan gis for perioder hvor man gjennomgår aktiv behandling. Stønad til barnetilsyn må i henhold til dagens regelverk tilstås eller avslås/avbrytes avhengig av om man deltar i arbeidsrettede tiltak eller behandling.

Det er ikke uvanlig at brukere skifter mellom perioder med gjennomføring av arbeidsrettede tiltak og behandling, eller at man kombinerer dette. Regelverket innebærer at man for eksempel må si opp barnehageplass i perioder hvor man deltar på medisinsk behandling, for senere å måtte søke om gjeninntak når man igjen starter på arbeidsrettede tiltak. Dagens ordning virker frustrerende og forstyrrende på brukers fokus på å komme tilbake til arbeid. En utvidelse av ordningen vil representere en administrativ forenkling samtidig som det vil gjøre det enklere for de brukerne der NAV i dag må gå inn og stoppe stønaden til barnetilsyn når bruker går fra tiltak til behandling og tilbake.

Lykke til med arbeidet.

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

John Leirvaag
Forbundsleder

Berit Asker

Kopi: Arbeids- og sosial komiteen, Stortinget